

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/171/2016
Identifikačné číslo spisu:	3214203961
Dátum vydania rozhodnutia:	28.06.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3214203961.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Bc. H. P., bývajúceho v L., zastúpeného JUDr. Marekom Pavlíkom, advokátom so sídlom v Trenčíne, L. Novomestského č. 2695/1, proti žalovanému K. D. bývajúceho v L., zastúpenému JUDr. Jaroslavom Čollákom, advokátom so sídlom v Košiciach, Floriánska č. 19, o náhradu škody výške 9 428,21 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde v Bánovciach nad Bebravou pod sp.zn. 6 C 140/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 18. mája 2016 sp.zn. 5 Co 526/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou z 1. októbra 2014 domáhal náhrady škody vo výške 9 428,21 € s príslušenstvom, ktorá mu vznikla v dôsledku úrazu počas futbalového zápasu dňa 27. októbra 2013. Pri nedovolenom zákroku žalovaného utrpel dvojité zlomeninu pravej predkolenia s následným operačným zákrokom a začiatkom pracovnej neschopnosti od 27. októbra 2013 do 13. júna 2014, kedy bola liečba ukončená. Žiadal náhradu bolestného vo výške 2 898,00 €, náhradu straty na zárobku vo výške 6 384,00 € a náhradu ďalších nákladov spojených s liečením (cestovné na lekárske kontroly, vyšetrenia, nákup liekov, poplatok za vypracovanie lekárskeho posudku).

2. Okresný súd Bánovce nad Bebravou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. apríla 2015 č.k. 6 C 140/2014-169 žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 3 044,21 € s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3 044,21 € od 11. októbra 2014 do zaplattenia. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol a o náhrade trov konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodol tak majúca za preukázané, že počas futbalového zápasu v P. medzi TJ G. a TJ J. dňa 27. októbra 2013 došlo k zraneniu žalobcu po zákroku žalovaného, ktorý hlavný rozhodca zápasu posúdil ako faul a udelil žalovanému žltú kartu. Žalobca pri zákroku utrpel dvojité zlomeniny predkolenia pravej nohy, následne bol v dôsledku zranenia hospitalizovaný od 27. októbra 2013 do 31. októbra 2013 vo Fakultnej nemocnici v Trenčíne, následne absolvoval v tejto nemocnici, ďalšie kontroly a vyšetrenia absolvoval u MUDr. E. v Bánovciach nad Bebravou. Súd prvej inštancie

zodpovednosť žalovaného za škodu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku úrazu posúdil podľa § 415 a § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru súdu žalobca preukázal porušenie právnej povinnosti žalovaného počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví (§ 415 Občianskeho zákonníka), keď zákrok žalovaného na žalobcu počas futbalového zápasu bol porušením pravidiel futbalu, čo mal preukázané jednak zo zápisu z tohto stretnutia, z ktorého vyplýva, že rozhodca uvedený zákrok posúdil žltou kartou, jednak aj výpoveďou svedka F. D., otca žalovaného, ktorý pripustil, že išlo o "faul", teda o porušenie pravidiel. To, že nešlo o agresívny, prípadne až likvidačný zákrok, ako tvrdil žalovaný, mohlo mať (a aj malo) význam pri posudzovaní prípadnej trestnej, ale nie občianskoprávnej zodpovednosti žalovaného. Žalobca preukázal aj vznik škody na zdraví a stratu príjmov počas práceneschopnosti v dôsledku úrazu. Okrem vyššie uvedeného porušenia právnej povinnosti žalovaným, žalobca preukázal aj ďalšie predpoklady vzniku zodpovednosti, a to vznik škody na zdraví a stratu príjmov v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, ako aj príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného a vznikom tejto škody. Žalovaný v priebehu konania tvrdil, že pri zákroku zasiahol pravú nohu žalobcu predtým, ako dopadla na zem, pričom táto sa po dopade na zem skrútila, v dôsledku čoho došlo k vzniku zranenia žalobcu. K zlomenine nohy žalobcu teda nedošlo v dôsledku jeho kopnutia, ale až zotrvačnosťou a vykrútením pravej nohy žalobcu po dopade na zem. Súd prvej inštancie po zhodnotení vykonaného dokazovania dospel k záveru, že bez ohľadu na mechanizmus zranenia je daná príčinná súvislosť medzi porušením pravidiel futbalu žalovaným a vznikom zranenia žalobcu s jeho následnou dočasnou pracovnou neschopnosťou. Za podstatné považoval to, že išlo o nedovolený spôsob hry ("faul"), a teda o porušenie prevenčnej povinnosti podľa § 415 Občianskeho zákonníka žalovaným, v dôsledku ktorého došlo k zraneniu žalobcu a k jeho následnej dočasnej pracovnej neschopnosti. Žalovaný podľa § 420 ods. 3 Občianskeho zákonníka nepreukázal, že vzniknutú škodu na zdraví žalobcu nezavinil. Súd zdôraznil, že tu nejde o zavinenie v trestnoprávnom zmysle, ale o preukázanie okolností, z ktorých možno spoľahlivo usúdiť, že škode vzniknutej porušením právnej povinnosti nemohol žalovaný zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré od neho bolo možné za daných okolností konkrétneho prípadu požadovať. Posúdenie zákroku žalovaného žltou kartou práve naopak svedčí o tom, že išlo (s odkazom na pravidlá futbalu) o "bezohľadný zákrok", teda o zákrok vykonaný bez ohľadu na možné nebezpečenstvo alebo dôsledky pre súpera. Bez ohľadu na oprávnenosť udelenia žltej karty nepreukázal a ani netvrdil existenciu takých okolností, z ktorých možno usúdiť, že škode nemohol zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré od neho možno požadovať.

2.1. Z vyššie uvedených dôvodov súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba je dôvodná čo do základu. Pokiaľ ide o rozsah škody súd považoval za dôvodný nárok na náhradu za bolesť určenú podľa lekárskeho posudku o bolestnom MUDr. K. E. zo 7. júla 2014, čo podľa § 5 ods. 2, ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. v spojení s opatrením Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. S02873-OL-2013 o ustanovení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na rok 2013 za bolesť vo výške 180 bodov ($180 \times 16,10 \text{ € /bod}$) vo výške sumu 2 898 €. Za dôvodný a preukázaný považoval nárok na náhradu za vypracovanie znaleckého posudku vo výške 50 €, náhradu nákladov na nákup liekov v sume 17,27 € a náhradu cestovného vo výške 78,94 € za cesty motorovým vozidlom na lekárske zákroky a vyšetrenia súvisiace s úrazom žalobcu (podľa pripojenej špecifikácie).

2.2. Súd prvej inštancie žalobcu v časti o náhradu za stratu na zárobku za obdobie od 27. októbra 2013 do 14. júna 2014 (vo výške 6 384 €) zamietol. Pokiaľ ide o náhradu za stratu na zárobku podľa dočasnej pracovnej neschopnosti žalobca uviedol, že v dôsledku úrazu bol neschopný práce od 27. októbra 2013 do 27. marca 2014, opätovne začal čiastočne pracovať od 15. júna 2014. Súd pri posúdení tohto nároku vychádzal z § 446 Občianskeho zákonníka (v znení od 1. augusta 2004), podľa ktorého náhrada za stratu na zárobku počas dočasnej pracovnej neschopnosti poškodeného sa posúdi a suma tejto náhrady sa určí rovnako ako úrazový príplatok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení, pričom nárok na úrazový príplatok by žalobcovi nevznikol. V danom prípade, keďže žalobca nebol v čase vzniku úrazu zamestnancom, neprichádza do úvahy náhrada príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti, iba nemocenské. Z rozhodnutia Sociálnej poisťovne z 12. novembra 2013, ktoré predložil žalobca však vyplýva, že žalobca nemal nárok na nemocenské, pretože nebol v čase úrazu povinne nemocensky poistenou samostatne zárobkovo činnou osobou, ani dobrovoľne nemocensky poistenou osobou. Z toho vyplýva, že žalobca nemá nárok ani na úrazový príplatok podľa § 85 zákona č. 461/2003 Z.z., a preto nemá ani nárok na náhradu za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti v zmysle § 446 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o náhradu za stratu na zárobku za obdobie po skončení

práceschopnosti (§ 447 Občianskeho zákonníka), t.j. od 28. marca 2014 do 14. júna 2014, žalobca nepreukázal, že by jeho práceschopnosť súvisela s jeho zranením, preto súd žalobu aj v tejto časti ako nedôvodnú zamietol.

2.3. Pokiaľ ide o úrok z omeškania žalobca nepreukázal, či a kedy uplatnil nárok na náhradu škody u žalovaného. Žalovaný sa dozvedel o nároku žalobcu na náhradu škody až dňom doručenia žaloby, čo bolo 10. októbra 2014, uvedeným dňom mal žalovaný plniť žalobcovi náhradu škody (v tej časti, v ktorej má žalobca na ňu nárok), teda nasledujúcim dňom (11. októbra 2014) sa žalovaný dostal do omeškania. Súd preto priznal žalobcovi úrok z omeškania od uvedeného dňa v súlade s § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. vo výške 5,05 % ročne. Vo zvyšnej časti úrokov z omeškania súd žalobu zamietol.

2.4. O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 2 O.s.p. vzhľadom na čiastočný úspech účastníkov v konaní.

3. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu aj žalovaného rozsudkom z 18. mája 2016 sp.zn. 5 Co 526/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov odvolacieho konania v sume 64,64 € za zaplatený súdny poplatok a 223 € za trovy právneho zastúpenia k rukám jeho právneho zástupcu JUDr. Jaroslava Čolláka, advokáta so sídlom v Košiciach, Floriánska č. 19 do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav veci, vec aj správne právne posúdil, preto sa stotožnil s jeho právnym posúdením v celom rozsahu a v podrobnostiach naň odkázal (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Na zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že zodpovednosť športovca za škodu spôsobenú inému športovcovi porušením stanovených pravidiel hry tak, ako už uviedol aj súd prvej inštancie, bola už riešená judikatúrou (napr. R 15/1963, R 16/1980, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 25 Cdo 1960/2002) a ani odvolací súd nevidel dôvod sa v danej veci odchýliť od právnych záverov vyslovených v uvedenej judikatúre. Aj keď žalovaný poukazoval na to, že športovci, ktorí vstupujú do zápasov, najmä v kontaktných športoch si musia byť vedomí, že v zápale športového súťaženia môže dôjsť k ich zraneniu, a to aj v prípade dodržania pravidiel hry, podľa odvolacieho súdu zásadne nemožno - len s odkazom na to, že ide o športové zápolenie - vylúčiť zodpovednosť hráča za škodu vzniknutú protihráčovi počas športovej hry podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka v spojení s § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka upravuje právnu povinnosť a dôsledkom jej porušenia je zodpovednosť za spôsobenú škodu. Za splnenia predpokladov uvedených v § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka (existencia škody, spôsobenie škody protiprávnym úkonom a existencia príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom a vzniknutou škodou) hráč zodpovedá za takto spôsobenú škodu.

3.1. Povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám, aj podľa odvolacieho súdu pre hráča znamená v prvom rade povinnosť dodržať pravidlá hry, ktoré by mali eliminovať možnosť zranenia hráča, či spôsobenia iných škôd. Všeobecne pri športe pravidlá športovej hry, aj keď nie sú predpismi, predstavujú základný, hráčmi tejto hry (väčšinou implicitne, samotnou účasťou v športovom zápase) odsúhlasený katalóg povinností hráčov, ktorých dodržiavanie má za cieľ okrem zachovania atraktívnosti daného športu tiež predchádzanie škodám na zdraví hráčov. Nedodržanie pravidiel hry potom aj podľa odvolacieho súdu znamená konanie odporujúce povinnosti predchádzať hroziacim škodám, t.j. povinnosti uloženej ustanovením § 415 Občianskeho zákonníka. V danom prípade aj podľa odvolacieho súdu žalobca preukázal porušenie právnej povinnosti počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví (§ 415 Občianskeho zákonníka), zo strany žalovaného, okrem vyššie uvedeného porušenia právnej povinnosti žalovaným, žalobca preukázal aj vznik škody na zdraví a stratu príjmov v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, ako aj príčinnú súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovaného a vznikom tejto škody. Odvolací súd sa stotožnil aj s určením výšky náhrady škody pozostávajúcej z náhrady za bolesť vo výške 2 898 € a ďalších nákladov predstavujúcich náklady na vypracovanie znaleckého posudku, náklady na lieky a náhrada cestovného v súvislosti s lekáorskými zákrokmi, vyšetrenia alebo kontrolami. Stotožnil sa aj so správnym záverom súdu prvej inštancie, pokiaľ zamietol náhradu za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti žalobcu za obdobie od 27. októbra 2013 do 27. marca 2014 a po skončení pracovnej neschopnosti za obdobie od 28. marca 2014 do 14. júna 2014. 3.2. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil § 224 ods. 1 a § 142 ods. 2 O.s.p. po zohľadnení pomeru úspechu strán sporu v odvolacom konaní.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie (27. júla 2016), prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b/ Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Podľa jeho názoru je dovolanie dôvodné, lebo napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolateľ považuje napadnutý rozsudok odvolacieho súdu za arbitrárny a nepreskúmateľný, ktorý zasiahol do základného práva dovolateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a rovnako aj práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Odvolaciemu súdu vytýkal, že jeho argumentácia nedáva odpovede na žiadne relevantné skutkové a právne argumenty prezentované v odvolaní, argumentácia je vzájomne rozporná, arbitrárna, svojvoľná a nepreskúmateľná. Absencia riadneho odôvodnenia rozsudku krajského súdu, ktorý nereagoval na podstatné argumenty dovolateľa, zakladá aj nepreskúmateľnosť rozsudku, čo považuje žalovaný za zásah do základných práv. Stotožnenie sa s dôvodmi prvoinštančného rozsudku bez toho, aby odvolací súd poskytol účastníkovi konania presvedčivú a jasnú odpoveď na podstatné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ako aj absenciu primeranej reakcie na podstatné odvolacie námietky pritom ústavný súd kritizoval ako ústavne nekonformné vo viacerých prípadoch (I. ÚS 126/2010, I. ÚS 29/2012). Krajský súd v napadnutom rozhodnutí pri aplikácii § 415 Občianskeho zákonníka sa dopustil svojvôle a arbitrárneho rozhodovania, keď uvedené zákonné ustanovenia aplikoval v takom právnom vzťahu, v ktorom bolo neaplikovateľné, prípadne v ktorom malo byť aplikované iným spôsobom po zohľadnení ďalších, pre aplikáciu tohto zákonného predpisu na skutkovú vec, právne relevantných skutočností a tým zásadne poprel ich účel a význam a navyš nedal dovolateľovi ani jasnú a presvedčivú odpoveď na jeho odvolaciu argumentáciu. Nevysporiadal sa žiadnym spôsobom s argumentami dovolateľa pri posudzovaní kauzálneho nexusu v prejednávanej veci, nakoľko skutková a argumentačná časť rozhodnutia je zásadne odporujúca si, napadnutý rozsudok obsahuje pri výklade § 415 Občianskeho zákonníka logické chyby, ktoré následne pri aplikácii tohto ustanovenia na konkrétny skutkový prípad vykazujú závažné právne a celospoločenské anomálie. Aplikáciou všeobecnej prevenčnej povinnosti v napadnutom rozhodnutí odvolací súd rozhodol o zodpovednosti dovolateľa za ujmu na zdraví poškodenému, dokonca bez preukázania príčinnej súvislosti. Žalovaný vo vzťahu k meritu veci poukázal na to, že počas celého konania pred súdmi argumentoval tým, že prístup súdov vo vzťahu k aplikácii § 415 Občianskeho zákonníka na predmetnú skutkovú situáciu, ktorá tvorí skutkový základ sporu, nezohľadňuje znenie zakladajúcich zmlúv Európskej únie, popiera význam, určenia a účel aplikovaného zákonného ustanovenia a nezohľadňuje špecifiká skutkovej situácie ako súčasti kontaktného športu, ktorá tvorila základ uplatňovaného nároku. Vedomosť o nevyhovujúcej právnej situácii a nevhodnosti pozitivistickoprávnej aplikácii ustanovenia § 415 Občianskeho zákonníka v športe je dnes pomerne široko známe, dôkazom sú mnohé vedecké príspevky a publikácie najrôznejších autorov v podmienkach SR. Dôsledkom danej situácie bol aj vývoj práce a prijímania zákona č. 440/2015 Z.z. Zákona o športe, ktorý vstúpil do účinnosti 1. januára 2016. Zastával názor, že je namieste, ak v kontaktných športoch je vyvodzovaná zodpovednosť (občianskoprávna) iba vo výnimočných prípadoch, v prípadoch kontaktov a fyzických súbojov nesúvisiacich so športovým zápolením, mimo ťažiska hry, bez súvisu s herným ťažiskom, bez snahy o získanie predmetu športu (lopta, puk a pod.). Občianskoprávna zodpovednosť v kontaktných športoch by mala byť vyvodzovaná iba v prípadoch závažných excesov, v prípadoch závažných vybočení zo športových pravidiel, ak pri týchto excesoch (fyzických stretoch a súbojoch) došlo k ujme na zdraví. Dovolateľ ďalej v dovolaní podal rozsiahly výklad vzniku škody v športe, najmä v kontaktných športoch, ku ktorým patrí aj futbal a k aplikácii všeobecnej prevenčnej povinnosti k § 415 Občianskeho zákonníka na šport, ako aj k aplikácii čl. 165 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na právne inštitúty vnútroštátneho práva. Z uvedených dôvodov žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť, alternatívne navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

5. Žalobca sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), a v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451

ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok (nie „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 165/2017, 3 Cdo 14/2017, 4 Cdo 157/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 67/2017).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 54/2017, 3 Cdo 42/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 5 Cdo 155/2016, 8 Cdo 99/2017, ale tiež napríklad I. ÚS 392/2017).

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1 Cdo 26/2017, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 42/2017, 5 Cdo 12/2017, 7 Cdo 163/2017, 8 Cdo 73/2017).

10. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmatečnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

12. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (1 Cdo 206/2016, 2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 158/2017, 8 Cdo 99/2017).

13. Z obsahu dovolania žalovaného je zrejmé, že žalovaný prípustnosť jeho dovolania vyvodzuje nielen z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, ale aj z § 420 písm. f/ CSP, preto sa dovolací súd najprv zaoberal prípustnosťou dovolania podľa tohto ustanovenia. V zmysle § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13.1. Najvyšší súd predovšetkým pripomína, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľom namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

13.3. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných tak, že sa ním rozumie iba faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor). V zmysle § 420 písm. f/ CSP je relevantný nesprávny procesný postup znemožňujúci strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaci možnosť jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj primerane R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritornú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však samo rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (2 Cdo 154/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 84/2017, 8 Cdo 180/2017).

13.4. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) napríklad v konaniach sp.zn. I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018, v ktorých podané sťažnosti odmietol s odôvodnením, že nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní, ktorý nemá oporu v zákone.

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúcej je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 205/2017, 8 Cdo 73/2017, 3 Obdo 1/2017).

15. Pokiaľ ide o tú časť dovolacej argumentácie žalovaného, ktorá sa týka nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku, dovolací súd pripomína, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. S tým názorom sa stotožnil aj ústavný súd (viď I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

15.1. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ (teda nie zmätočnosť), zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

15.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

15.3. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

15.4. V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. V súvislosti s dovolacou námietkou týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia treba pripomenúť, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu, v dôsledku čoho ich treba chápať ako celok. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, čoho a z akých dôvodov sa žalobca domáhal, čo navrhoval žalovaný, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd; odvolací súd zaujal aj závery k jeho právnomu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu žalovaného. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

16. Pokiaľ dovolateľ súdom vytýka niektoré nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie, prípadne namieta nesprávnosť hodnotenia výsledkov dokazovania a závery súdov z hľadiska unesenia dôkazného bremena, je potrebné uviesť, že už predchádzajúca právna úprava nepovažovala za znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania (zakladajúce prípustnosť dovolania) nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov, ale ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov (R 42/1993 a 3 Cdo 268/2012, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Nová právna úprava - CSP - na podstate toho nič nezmenila (2 Cdo 159/2017, 3 Cdo 59/2017, 5 Cdo 47/2017, 7 Cdo 42/2017, 7 Cdo 60/2017). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu sú naďalej aktuálne už skôr zaujaté závery najvyššieho súdu, v zmysle ktorých postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy, neznamená procesnej strane realizáciu jej procesných oprávnení (viď primerane R 37/1993 a R 125/1999). Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nemožno považovať za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP; pokiaľ súd nenáležite vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (viď primerane 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

17. Žalovaný prípustnosť dovolania vyvodzuje aj z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

18. Právna úprava civilného sporového poriadku v § 422 ods. 1 písm. a/ CSP ale prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP vylučuje vtedy, keď napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy. Podľa § 422 ods. 1 CSP je dovolanie v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vylúčené, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy. V oboch prípadoch (§ 422 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP) sa na príslušnosť neprihliada a na určenie výšky minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

18.1. V posudzovanej veci sa žalobca žalobou podanou na súde prvej inštancie dňa 1. októbra 2014 domáhal zaplatenia sumy 9 428,21 € s príslušenstvom. Súd prvej inštancie priznal žalobcovi náhradu

škody celkom vo výške 3 044,21 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % zo sumy 3 044,21 € od 11. októbra 2014 do zaplatenia, vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Krajský súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Dovolanie žalovaného teda smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení vo výške 3 044,21 € s príslušenstvom, výška ktorého neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy (§ 422 ods. 1 CSP). Výšku minimálnej mzdy v deň podania žaloby určoval § 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 321/2013 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy. Podľa tohto nariadenia vlády predstavovala minimálnu mzdu suma 352 €; desaťnásobok tejto sumy je 3 520 €. Rozhodnutie odvolacieho súdu sa teda týka peňažného plnenia neprekračujúceho výšku desaťnásobku minimálnej mzdy v čase podania žaloby (3 044,21 € < 3 520 €). V tomto spore preto prípustnosť dovolania vylučuje ustanovenie § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, lebo desaťnásobok minimálnej mzdy v čase podania predmetnej žaloby je 3 520 €, pričom platí, že 3 044,21 € < 3 520 €.

19. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalovaného je v danom prípade vylúčená ustanovením § 422 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd ani neskúmal, či jeho dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

20. Z uvedených dôvodov najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nedôvodne namieta existenciu vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP a dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je prípustné podľa § 422 ods. 1 písm. a/ CSP. Najvyšší súd preto jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

21. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.